

ENTREVISTA A JAUME BARTUMEU, CANDIDAT DE L'ALTERNATIVA

“Cal encarrilar Andorra per la propera generació i hem de mirar de ser-hi tots”

Satisfet amb els resultats del Baròmetre d'Opinió, que li donen avantatge, però conscient que l'enquesta real és la dels ciutadans, el candidat a cap de Govern de l'Alternativa, Jaume Bartumeu, defensa la necessitat de canvi al país i planteja un projecte socialdemòcrata basat en dos grans eixos, com són el pacte nacional per al treball i el canvi de model econòmic, i el pacte que ha de concretar-se en un acord d'associació amb la Unió Europea.

MARC SEGALÉS
ANDORRA LA VELLA

El projecte de l'Alternativa es basa en dues grans pedres angulars.

Sí, plantejem dos grans pactes estratègics; un per al treball i per tant per refer el model econòmic, i l'altre per embrancar-nos amb Europa, que és una condició necessària per poder refer en condicions adequades aquest model econòmic.

Des del 17 de gener a Ordino no hem parat de repetir el mateix. Volem situar l'acció de govern allà on hi ha les preocupacions de la gent: l'habitatge, la sanitat, l'educació, la feina... I volem situar aquestes prioritats des del Govern per fer feina en positiu, però no ho volem fer sols.

Per molt que la ciutadania ens pugui donar una majoria suficient per governar sols, buscarem un govern d'àmplia representació i uns acords i un pacte d'estat amb el conjunt de l'arc parlamentari si és possible, i si no amb la força política majoritària que vingui darrere del que nosaltres puguem representar al Consell per tirar endavant aquests pactes.

Entenem que això no és feina d'un sol partit ni d'una sola opció política, sinó que és una feina que ha deixar Andorra encarrilada per la propera generació i hem de mirar de ser-hi tots, menys els que no hi vulguin ser de cap manera.

**En el cas que les urnes no depa-
rin una majoria absoluta, ¿què
li fa pensar que es pugui assolir
aquests grans pactes després de
veure aquesta legislatura, en la
qual només s'ha pogut pactar la
Llei de la CASS?**

En política hi ha els projectes i les persones. El gran pacte ja l'hi vaig proposar personalment al senyor Albert Pintat el maig del 2005, i no en va voler ni sentir parlar. Va marejar la perdiu, va dir que ho volia però que no el deixaven..., però qui no el volia era ell i ha fet perdre al país quatre anys.

Ell ja forma part del passat, i a partir d'aquí escolto i parlo amb en Joan Gabriel i em sembla que la manera de fer en un escenari com el que planteja no serà la

TATI MASIA

**“El que s'està fent
amb la prova nacional
de batxillerat és
senzillament indigne”**

**“Farem un
desplegament de l'IVA
que ajudi la gent i no
li amargui la vida”**

**“No anem a marcar
posicions sinó a
governar el país, i per
això cal proposar”**

mateixa que la mala manera de fer de Pintat. És la meva opinió, que aviat es podrà mesurar primer amb el resultat electoral i després amb el que es farà a partir del dia 27.

**Quant a l'acord d'associació,
s'ha dit des del PLA que es pot
demorar en l'aplicació i que és
complicat tirar-lo endavant.**

Miri, sovint els liberals parlen del que no saben i, sobretot, del que no han estudiat. No han des-

tacat en aquesta última legislatura per ser un grup parlamentari especialment treballador i esforçat a l'hora d'analitzar els documents.

Nosaltres sabem de què parlem, i aquest tema d'Europa no l'hem començat avui. Ja el 2004 vam presentar un llibre blau titulat *Donem forma al futur*, que ja recollia la proposta d'acord d'associació, i efectivament algun assessor del PLA els va dir que això seria molt llarg i que no es podria fer.

Aleshores ja entenia que no tenien raó, però ara no en tenen gens ni mica perquè, tal com es demostra en la segona fase de l'estudi, que publiquem precisament en aquest dia de Sant Jordi i que confirma l'acord d'associació que és al programa electoral, reflecteix clarament que hi ha una possibilitat que un cop negociat i firmat entri en vigor de manera provisional immediatament.

Això s'ha fet amb Croàcia i Albània i també es podrà fer amb Andorra, de manera que hauran de buscar-se una altra excusa per rebatre un acord d'associació. A més, estic convençut que aquestes crítiques indocumentades i infonamentades estan basades en la preocupació d'amagar aquests

quatre anys perduts i que l'acord de cooperació signat fa cinc anys no ha aportat res de positiu a Andorra. En no haver pogut aportar res, els preocupa que hi hagi una proposta més sòlida, més concreta, més contrastada i que funcioni.

**¿En què es pot beneficiar el
ciutadà d'Andorra amb aquest
acord?**

Si comencem pels més joves, el benefici és radical i contundent. Avui en dia els nostres joves, que estudien a Espanya i volen fer estades de final de carrera i posar-se a treballar, estan tractats com a ciutadans extracomunitaris i tenen moltes dificultats per regularitzar la seva situació. D'aquesta manera acaben no podent fer les estades, i alguns, dissortadament, acaben perdent l'autoestima de ser andorrans i plantejant-se adquirir o readquirir la nacionalitat espanyola, que podien haver tingut els seus pares o padrins.

Això ens porta a un cul-de-sac, i fins i tot a una crisi dels criteris de prohibició de la doble nacionalitat, que són a la Constitució. I això ho resoldrà l'acord d'associació, que permetrà als ciutadans andorrans tenir una consideració

distinta i més positiva, i els professionals i empresaris podran prestar serveis a països de la Unió sense ser castigats fiscalment perquè paral·lelament es fa la reforma tributària.

I l'important, sobretot, serà la nova relació comercial que s'establirà amb la UE. Ja estem en unió duanera, però s'estableix un nou marc en què ja no serem un país tercer que planteja problemes de sinceritat en la seva relació econòmica amb la UE, sinó que serem vistos com un veritable soci.

**Tot això va lligat, com deia, a la
reforma fiscal que ha d'acabar
d'harmonitzar Andorra amb Eu-
ropa i els països veïns, i posar fi
a les queixes de tots els fòrums i
organismes econòmics interna-
cionals.**

Sí, la reforma tributària ens portarà totes aquestes aportacions positives. És evident, però, que quan es parla d'impostos la ciutadania es preocupa; primer perquè l'acció de contribuir vol dir retallar-se una part del propi poder adquisitiu, i després perquè la ciutadania ha vist aquest desgavell en la despesa pública, aquesta mena de luxe asiàtic per part del Govern, la tercera planta de l'edifici administratiu i d'alguns ministeris, i tot això s'ha d'explicar. I s'ha de fer a partir de la base d'una proposta programàtica contrastada i no improvisada.

Nosaltres ho hem fet, vam presentar la proposta a la Cambra de Comerç, a l'Empresa Familiar i a la Confederació Empresarial. I penso que els empresaris que estan cada dia a peu de carrer i dels problemes que planteja la consideració atípica que mereix Andorra dels nostres veïns, saben que amb la reforma tributària i l'abonament d'un impost sobre els beneficis situat en el 10% veuran millorada la competitivitat perquè s'eliminarà l'impost de serveis indirecte.

I després cal tenir molt clar que la introducció de l'IVA que plantejem va emparellada amb l'eliminació de l'IMI, i això vol dir que el comerciant en resulta beneficiat perquè ja no farà de financer del Govern pagant abans de vendre la mercaderia, sinó

que només haurà de pagar l'impost quan l'hagi venut, i si no la ven no l'haurà de pagar.

¿I com es controlarà tot aquest nou marc?

Ens plantegem la creació d'una agència tributària, fet que no vol dir contractar des de zero els funcionaris necessaris per fer-la funcionar. Tinc una gran fe en els funcionaris de duana, que és el veritable cos preparat per gestionar els tributs, i que ja ho fa. La modificació de l'acord amb la UE i la de l'esquema de la tributació indirecta fan que puguem reconvertir la duana en el cor del dispositiu de l'agència tributària.

I partir d'aquí, els sistemes de controlar l'IVA, i fins i tot els d'intentar defraudar-lo, són coneguts i estan inventats i contrastats, i per tant hem d'adaptar-nos a un entorn internacional, que va més enllà de la UE, en què s'aplica l'impost del valor afegit, i fer-ne un desenvolupament tan senzill com sigui possible.

Farem un desplegament de l'IVA que ajudi la gent i no li amargui la vida. És a dir, el contrari del que van fer el senyor Pintat i el senyor Mirapeix amb el desplegament de l'ISI i l'IAC, que va ser un veritable caos.

Paral·lelament s'elimina el cànon de FEDA i Andorra Telecom.

Sí, tant el petit empresari com les famílies veuran reduïda la factura del telèfon i la llum un 4,5% perquè s'elimina el cànon però hi haurà l'IVA. Tot i que és una reducció sensible, és un estalvi que els empresaris poden dedicar a l'activitat ordinària i les famílies a augmentar el consum.

S'introdueix, però, un impost sobre els beneficis de les empreses i els rendiments del treball.

Sí, i serà del 10% i no del 12%, perquè el 10% és un marge que accepta la UE i perquè hem fet unes simulacions en el sentit que amb això i la modificació de la imposició indirecta podríem anar a buscar el mateix nivell d'ingressos que teníem en l'esquema tributari aplicat als ingressos de l'Estat en el pressupost 2007-08.

Pel que fa a les rendes de treball, ho plantegem en aquest moment electoral, perquè si fóssim com els liberals ens limitariem a enganyar i a no dir què farem per fer-ho després.

Nosaltres no volem enganyar i diem que la lectura que fem de la Constitució és que la gent ha de contribuir en funció dels seus ingressos i si no fem contribuir cap persona que estigui en situació d'assalariada podem entrar en un conflicte de Constitució. I ho fem establint una renda alta, diria que molt alta, per començar a contribuir. I és tan alta que només un 16% dels salaris declarats

“Tal com va la campanya i com es desenvolupen els debats, nosaltres no renunciem a cap elecció”

Serà el cinquè cop que es presentarà...

És la cinquena vegada que sóc candidat al Consell General des de les eleccions. Les dues primeres no era candidat a cap de Govern perquè em presentava per un partit minoritari, que no era present a tot el territori i que no tenia cap possibilitat ni perspectiva de governar. Ens presentàvem a defensar unes idees i jo era cap de llista, però no candidat a cap de Govern, així que és la tercera vegada que sóc candidat amb el PS.

¿I és ara o mai?

Això ho diuen els comunicadors d'una altra força política. Com a PS el 2001 vam aconseguir el 30% dels vots i sis consellers; i el 2005 vam pujar a la ratlla del 38% i vam doblar la representació al Consell. Estem en fase ascendent, som la força que creix i entenem que aquesta és la bona vegada.

¿Espera mantenir la progressió de vot?

Esperem mantenir-la. Estem convençuts que així serà, però a més a més, per si teníem algun dubte, els baròmetres d'opinió encomanats pel mateix Govern han donat un resultat que a nosaltres ens conforta en aquesta posició d'estar a punt per a l'alternança.

Sempre diuen des del PS, però, que no es fa gaire cas de les enquestes i que la millor és la dels ciutadans.

Això segur, però quan veus un degoteig de coses que surten al Baròmetre que només es poden llegir en positiu pel que fa a

nosaltres i que el Govern havia anat més o menys dissimulant, doncs potser sí que ens l'hem de començar a creure.

A priori sembla que les parròquies de la vall del nord i Escaldes decidiran.

Ordino va decidir el 2005. 27 vots, que de fet eren 14, van donar els dos consellers de la territorial al PLA, que si els haguessin donat a l'Alternativa haurien capgirat la situació. Estem treballant molt bé a Ordino i estem en una línia que ens sembla que és la bona. I la Massana, contràriament al que podia haver semblat, ens va donar molt bons resultats a les anteriors legislatives i a les comunals, i ara considerem que és una parròquia on la situació està molt oberta.

¿I l'objectiu a Canillo i Sant Julià és sumar el màxim que es pugui per a la llista nacional?

Sí, però tal com va la campanya i com

s'han desenvolupat els debats a la televisió dels candidats territorials de Sant Julià i Canillo, nosaltres no donem per perduda cap elecció. No abandonem les nostres posicions i segurament, si la nit d'aquests debats s'hagués fet una enquesta a peu de televisor, estic segur que la nostra candidata de Canillo i el candidat de Sant Julià anaven al davant en l'acceptació del missatge per part de qui havia vist els debats.

S'ha vist en els debats que els candidats de l'Alternativa s'han centrat a explicar el programa i han defugit el cos a cos. ¿Hi havia alguna consigna en aquest sentit?

És que aquest és el nostre estil. Som l'única força preparada per governar i fer l'alternança. No anem a marcar posicions sinó a governar el país, i per tant el que hem de fer és proposar i no tenir actituds de crispació innecessàries, com té el candidat d'Andorra pel Canvi.

a la CASS haurien de cotitzar.

Hem posat el topall de 35.000 euros però cap amunt, de manera que si algú cobra 36.000 no haurà de pagar el 10% dels 36.000 sinó de 1.000. Crec que era necessari i que ho entenen totes les persones que poden estar subjectes a aquesta mena tributació, i estem protegint els que més ho necessiten, que són els salaris mitjans i baixos.

¿I amb aquests ingressos es podrà mantenir les inversions necessàries i fer front al deute actual, que, sumant-hi el dels comuns, voreja els 900 milions d'euros?

Aquesta és la feixuga herència que deixaran els liberals al país, que s'haurà de gestionar de la millor manera possible i s'hi hauran buscar solucions amb urgència, perquè la situació actual no pot continuar. El Govern no amortitza cap suma pel que fa al deute principal i es limita a anar pagant interessos i a demanar més crèdits per continuar la despesa corrent, sense controlar-la de la manera que correspon en una situació de crisi com la nostra.

Pel que fa a la protecció social,

la introducció d'una assegurança d'atur ha generat força polèmica.

De fet, plantegem millorar tot el sistema de pensions, més del que s'ha fet amb el text que entrarà en vigor d'aquí a sis mesos. I sí, també volem introduir el principi d'una assegurança d'atur, que no veiem com un subsidi sinó com una qüestió de justícia estricta. Però amb controls importants i calendaris d'aplicació, i amb una obligació d'acudir a la borsa de treball, que es crearà en substitució d'aquesta oficina impulsada pel Govern que no acaba de funcionar de manera correcta.

Fins ara la solució fàcil i cínica era dir que Andorra no tenia atur perquè, com que eren persones estrangeres, retornaven a Espanya i Portugal, principalment. Però, i ho hem dit al llarg de la campanya, l'atur afecta també persones amb nacionalitat andorrana i a aquesta gent no la podem enviar enlloc.

Per tant, cal fer alguna cosa. I s'ha de fer via CASS, amb un calendari. Així, s'ha d'haver contribuït un període mínim, que seran cinc anys, i la prestació serà limitada en el temps, no indefinida,

com alguns volen fer veure.

Amb tot, mentre no es fa això, que no farem sols encara que tinguem majoria absoluta ja que buscarem un acord ampli, hem de trobar una solució per a les persones que són aquí. Es poden fer discursos demagògics com que s'ha de treballar per la plena ocupació; d'acord, però mentre hi treballem cal fer alguna cosa.

Des de l'Alternativa s'aposta fort també per l'educació.

No només tenim el millor programa amb diferència, sinó els millors tècnics i equips per fer de l'educació un dels motors del canvi. L'escola andorrana no passa pel seu millor moment per la mala política de la ministra candidata i el seu equip. Hem argumentat que hi ha un fracàs escolar important, una indefinició en els objectius i s'improvisa molt, massa, tard i malament, i arribem a situacions d'angoixa de les famílies i dels alumnes.

El que s'està fent amb la prova de nacional de batxillerat, amb l'absoluta improvisació amb què es tracta el futur dels alumnes de primer de batxillerat, és senzillament indigne d'uns governants

responsables. Enfront d'això proposem un programa electoral aplicable immediatament i que reforçarà molt la comunitat educativa, els mestres i professors, i sobretot els alumnes, que són els que no ens perdonaran el dia de demà que hàgim frustrat les seves expectatives d'educació.

¿Quines serien les decisions immediates que hauria de prendre el futur Govern?

Abans del Govern el conjunt de l'arc parlamentari s'ha de plantejar amb extrema urgència la reforma dels textos legals necessaris pel comprimís que alguns, nosaltres, vam agafar amb el representant del copríncep francès, que és que durant el mes de juny s'ha de tenir molt avançada la modificació de la legislació interna per permetre l'intercanvi d'informació a la demanda amb les administracions fiscals dels països veïns.

I l'altra cosa és convocar immediatament la taula per analitzar la situació econòmica i les propostes de sortida amb els agents econòmics i socials, perquè el Govern arribi al setembre en situació de començar a treballar en positiu, i actuar i prendre decisions. ■